

Mediace aneb umění se dohodnout

eFocus

Začátky své advokátní praxe jsem trávil v advokátní poradně v Českých Budějovicích. Setkal jsem se tam s řadou výborných právníků a především báječných lidí. Od nich jsem převzal celou řadu zásad, kterými se dosud ve své profesi advokáta řídím. Mezi ně, mimo jiné, patří i pravidlo: „Nikdy se nezastupuj sám a nikdy nezastupuj příbuzné.“ Převzal jsem tyto principy jaksi automaticky, ale když jsem se nad nimi později zamyslel, pochopil jsem jejich význam.

V těchto situacích se totiž mísí rozum s citovým vztahem k věci. A právě tento stav neumožňuje člověku „být nad věcí“, tedy posuzovat problém střízlivě a racionálně. Jediným řešením je pak obrátit se na někoho nezávislého, který je odborníkem pro řešení nastalé situace. Tato osoba mi nejenom pomůže opustit pomyslné zákopy vybudované mým citovým vztahem k problému, ale zároveň mi umožní najít celou řadu jeho řešení, a v neposlední řadě výběr toho nejsprávnějšího východiska.

A to je podstatou mediace, která je definována jako postup při řešení konfliktu za účasti mediátora či několika mediátorů, kteří podporují komunikaci mezi osobami na konfliktu zúčastněnými tak, aby jim pomohli dosáhnout smírného řešení tohoto konfliktu.

Mediace není ničím novým. Zejména v USA a v Kanadě se tento způsob řešení konfliktů uplatňuje již delší dobu. Postupně přešel i do Evropy, kde byl upraven jako možný princip řešení sporů i orgány evropské unie. Jednalo se o Směrnici Evropského parlamentu a Rady číslo 2008/52 / ES. Naše republika implementovala tuto směrnici zákonem číslo 202/2012 Sb. o mediaci, který nabyl účinnosti dne 1. září loňského roku.

Tento zákon kromě výše uvedené definice mediace nově zavádí institut mediátora a stanoví požadavky na jeho činnost. Charakterizuje ho jako nezávislý subjekt - fyzickou osobu. Jeho povinností je pokusit se o vyřešení konfliktu mezi stranami za použití různých mediačních metod, pochopitelně, pokud o to budou strany stát. Ty se nemusí obávat žádné indiskrece ze strany mediátora. Je vázán povinností mlčenlivosti, které může být zbaven pouze v zákonem stanovených a velmi omezených případech, zejména když tak učiní všichni účastníci mediace.

Na mediátora jsou kladeny vysoké odborné požadavky. Měl by být v jedné osobě psychologem, pedagogem a zejména právníkem. Mediátor musí složit zkoušku, kterou organizuje u advokátů Česká advokátní komora a v ostatních případech Ministerstvo spravedlnosti. Po vykonání zkoušky a splnění dalších předpokladů, je uchazeč zapsán do seznamu mediátorů, který vede Ministerstvo spravedlnosti. Jen taková osoba je oprávněna užívat označení „zapsaný mediátor“.

Mediaci bude možno provádět prakticky ve všech oblastech života. Pravděpodobně nejžádanější bude účast mediátorů při řešení rodinných sporů, vypořádání majetku manželů, řešení sporů, pokud jde o výchovu a výživu nezletilých dětí, v sousedských sporech, ale není vyloučena mediace ani při řešení jiných majetkových vztahů, v obchodních věcech, v pracovněprávních sporech apod. Zákon rozlišuje „běžnou mediaci“ a „rodinou mediaci“. Na „rodinné mediátory“ budou kladeny zvlášť vysoké požadavky, což si vynucuje povaha vztahů, které budou pomáhat řešit. To se promítne ve způsobu jejich výběru a při jejich zkouškách.

Zákon upravuje „mediaci povinnou“ a „mediaci dobrovolnou“. Tam, kde budou splněny zákonné podmínky, může soud v průběhu civilního řízení účastníkům uložit, aby se obrátili na mediátora, a za tím účelem může své řízení na dobu tří měsíců přerušit. Z toho je patrné, že zákonodárce má snahu i v průběhu soudního řešení preferovat dohodu mezi účastníky.

Je však otázkou, zda toto řešení není polovičaté. Pokud soudce tohoto institutu použije, musí velmi dobře vědět, proč tak činí. To však nemusí být známo mediátorovi, na kterého se účastníci obrátí. Je tedy otázkou, zda není efektivnější kanadský způsob takové úpravy, která umožňuje soudci převést konkrétní věc ze „sporného rejstříku“ do „mediačního rejstříku“ a jako mediátor se pokusit konflikt vyřešit.

Při dobrovolné mediaci je na aktivitě účastníků, aby vyhledali mediátora. Toho najdou na internetových stránkách Ministerstva spravedlnosti, kde je zveřejněn seznam mediátorů. Při prvním jednání s mediátorem uzavřou smlouvu o provedení mediace, která upraví jednak podmínky mediace, jednak odměnu mediátora. Bude na každém z mediátorů, jakým způsobem se pokusí dosáhnout výsledku, kterým má být mediační dohoda. Ta musí být vyhotovena písemně a podepsána všemi stranami konfliktu a mediátorem. V této souvislosti je však nutno připomenout, že za obsah této dohody odpovídají pouze strany konfliktu, nikoliv mediátor. Není soudně vykonatelná, ale v případě potřeby ji mohou účastníci nechat schválit soudem. Ten je povinen tak učinit do 30 dnů, pokud neodporuje zákonu.

Mediace tedy ve své podstatě není ničím jiným, než uměním se dohodnout. K tomu vám jistě může přispět mediátor. Ve své dlouholeté praxi jsem byl častokrát nucen hledat řešení, které je výhodné nejen pro mého klienta, ale i pro protistranu. Tyto zkušenosti má zcela jistě většina z mých kolegů. Proto nikdo nepochybí, když si za svého mediátora vybere toho, kdo zároveň působí i jako advokát. Ten však nebude svou činnost vykonávat jako váš zástupce, nýbrž jako nezávislý prostředník při řešení vašeho konfliktu.

JUDr. Vladimír Papež,
advokát, místopředseda ČAK

[Advokátní kancelář JUDr. Vladimíra Papeže](#)

nám. Přemysla Otakara II. 117/32
370 01 České Budějovice

Tel.: +420 387 310 675
Fax: +420 387 310 678
e-mail: sekretar@papez.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [LEAGLE.ONE: Triangle Family Office #12: Skrytá slabina úspěchu: zakladatelský paradox v řízení bohatství](#)
- [Prémiový rezidenční komplex Bakers Court přináší na realitní trh komfortní bydlení s 5*](#)

službami

- [ESG Simple jako praktická opora pro ESG reporting malých a středních podniků](#)
- [Partner BBH Tomáš Sedláček obdržel prestižní ocenění „Lawyer of the Year“ na IFLR Europe Awards 2026 v Londýně](#)
- [LEAGLE.ONE: Kdo pomůže dětem vybrat správnou cestu, když dnešní profese zítra nemusí existovat?](#)
- [Jindřich Fuka novým advokátem Aegis Law](#)
- [LEAGLE.ONE: Advokacie po nástupu AI: Kdo se přizpůsobí, získá náskok. Kdo ne, může zůstat pozadu](#)
- [Digitální důkazy z webu v soudním řízení: jak doložit, co bylo online zveřejněno?](#)
- [Český Deloitte Legal posiluje: Jiřina Procházková jmenována CE partnerkou](#)
- [V lednu přišel šok. Ze seznamu zmizely tisíce soudních překladatelů](#)
- [LEAGLE.ONE: Triangle Family Office #11: Mezigenerační převod majetku: Největší chyba je neudělat nic](#)